

ANA VE BABANIN ÇOCUĞUN MALLARI ÜZERİNDEKİ KULLANMA HAKKI

PARENTS' RIGHT TO USE CHILD'S PROPERTY

Vildan GÖKKAYA*

Özet: Çocuk; miras, bağışlama, şahsi çalışması gibi hukuki işlem veya olaylar sonucu malvarlığına sahip olabilir. Malvarlığına sahip olan çocuğun malvarlığı, ana ve babası tarafından kullanılabilir. Bu kullanım onlara kanun tarafından verilmiş bir haktır. Kullanma hakkı ana ve babanın velayete sahip olması ile ilişkilidir. Ancak kullanma hakkı ve velayet ilişkisi sıkı bir ilişki değildir. Bu yüzden ana ve baba velayeti kusurları sebebiyle kaybetmedikçe kullanma hakkına sahip olur. Kusurları sebebiyle velayeti kaybetmeleri hakkı sona erdirir. Ana, babanın veya çocuğun ölümü, gaipliği kullanma hakkını sona erdirir. Çocuk ergin olduğunda da kullanma hakkı sona erer.

Anahtar Kelimeler: Çocuk Malları, Çocuk Mallarının Kullanılması, Kullanma Hakkı, Kullanma Hakkı Dışındaki Serbest Mallar, Kullanma Hakkının Sona Ermesi

Abstract: Child can have properties as a result of legal transactions or events. For instance inheritance, donation, his/ her occupational work. His/ her parents can use properties of the child. This right is given by Turkish Civil Code. The right to use child's properties is related to custody, but this relation is not strong. As long as custody isn't taken from parents because of their faults, they have the right to use child's properties. If the custody is taken from parents because of their faults, this right will end. This right also finishes with the death of parents or child, or the absence of one of them. In addition this right of usage finishes, when child completes the age of eighteen, in other words, the legal age of majority.

Keywords: Child's Property, the Use of Child's Properties, the Right of Usage, Independent Properties out of The Right of Usage, Termination of The Right of Usage

GİRİŞ

Kullanma hakkı, Türk Medeni Kanunu'nun¹ çocuk malları ayırımında bulunan 354. maddesinde yer almıştır. Bu madde ile ana ve babaya çocuklarının malvarlığı üzerinde kullanma hakkı tanınmıştır.

* Avukat, İstanbul Barosu

¹ 4721 sayılı Türk Medeni Kanunu, Kanun Numarası: 4721, Kabul Tarihi: 22.11.2001, Yayımlandığı R. Gazete Tarihi: 8.12.2001 Sayı: 24607, Yayımlandığı Düstur: Ter-tip:5 Cilt, 41.

Eski medeni kanunumuz² kullanma hakkına değil istifade hakkına yer vermiş ancak madde metninde ana ve babanın çocuk malları üzerinde intifa hakkı olduğunu belirtmiştir. Bu durum hakkın istifade mi yoksa intifa mı olduğu hususunda doktrinde tartışmalara yol açmıştır. Yürürlükteki medeni kanunumuz ise 354. maddesinde kullanma hakkına yer vererek bu tartışmalara son vermiştir. Ana ve babaya tanınan kullanma hakkının temelinde yönetim yetkisinde olduğu gibi velayet vardır. Ancak kullanma hakkı ile velayet arasında yönetim yetkisinde olduğu kadar sıkı bir ilişki yoktur. Ana ve baba çocuğun velayetini kusurlarından ileri gelen bir sebep sonucu kaybetmedikçe kullanma hakkından faydalanmaya devam ederler. Ana ve babanın çocuğun malvarlığı üzerinde sahip oldukları kullanma hakkı aile bireylerinin birbirine destek olma yükümlülüğünden ileri gelmektedir. Çalışmamız kapsamında ana ve babanın çocuğun malvarlığı üzerinde sahip oldukları kullanma hakkının hukukî niteliğine, hükümlerine, kullanma hakkına tabi çocuk malvarlığına ve kullanma hakkının mevcut olmadığı çocuk malvarlığına değindikten sonra son olarak hakkın sona ermesine değinecek ve çalışmamıza son vereceğiz.

A. Kullanma Hakkının Hukukî Niteliği

MK 354. maddesinde, “*kullanma hakkı*” yan başlığı altında ana ve babanın sahip oldukları velayet kusurları sebebiyle kaldırılmadıkça, çocuğun³ malvarlığını⁴ kullanabilecekleri belirtilmiş ve ana babanın çocuğun malvarlığına ilişkin yönetim yetkisinin yanında onlara kullanma hakkı da tanınmıştır. Ana ve babaya çocuğun malvarlığı üzerinde kullanma hakkı tanınmasının temelinde aile dayanışması fikri yatmakta olup, kullanma hakkı ana ve babaya çocuğun malvarlığını yönetmeleri, çocuğa bakmaları, onun eğitim giderlerini üstlenmeleri-

² 743 sayılı Türk Kanuni Medenisi, Kanun Numarası: 743, Kabul Tarihi: 17.02.1926, Yayımladığı Resmi Gazete, Tarihi: 04.04.1926, Yayımladığı Resmi Gazete Sayısı: 339.

³ Konumuz bakımından çocuk ergin olmayan yaş küçüğünü ifade etmektedir. Ergin çocuğun ana ve babanın velayeti altına konulmuş olması hali konumuzun dışındadır.

⁴ Çocuk malları terimi çalışmamız bakımından çocuğun sahip olduğu taşınır, taşınmaz malları, toplu paraları ifade ederken, çocuk mallarının geliri bu mallardan elde edilen parasal edimleri ifade edecektir. Çocuğun malvarlığı terimini ise çocuğun sahip olduğu tüm malları kapsar şekilde kullanacağız.

nin karşılığı olarak tanınmış bir haktır.⁵ Çocuğun malvarlığının yönetilmesi hususunda her türlü çaba ve dikkati gösteren ana ve babaya tanınmış olan bu hakkın temelinde, ana ve babanın malvarlığına sahip çocuğa bakıp eğitmesinin bir karşılığı olarak onun da ailesinin yüküne omuz vermesi, üzerine düşeni yapması ve aile birliğinin, yani sadece kendisinin değil ana, baba ve kardeşlerden oluşan bütün ailenin, külfetlerine katılmasının insanî ve doğal olduğu görüşü yatmaktadır.⁶ Aile içerisinde bu şekilde yardımlaşmaların olması hayatın olağan akışına uygun olup ailenin bakmış olduğu çocukları bir servete sahipken ana, baba ve çocuğun maddi olarak zorlanmalarına göz yummak hayat akışı içerisinde gerçek olmayacaktır.

⁵ Cem Baygın, *Soybağı Hukuku, On İki Levha Yayıncılık*, 1. Baskı, İstanbul 2010. s. 416; Emine Akyüz, *Çocuğun Haklarının ve Güvenliğinin Korunması*, Milli Eğitim Basımevi, Ankara 2000. s. 261; Bilge Öztan, *Aile Hukuku*, Turhan Kitabevi, 6. Bası, Ankara 2015. s. 1175; Nurettin Gürsel, "Çocuk Malları ve Ana Babanın İstifade Hakkı" *Adalet Dergisi* S.7, s. 972-994, 1949. s. 984; Serdar Çelikel, *Boşanmanın Çocuklara İlişkin Hukuki Sonuçları*, Adalet Yayınevi, Ankara 2012. s. 52; Ali Naim, İnan, *Çocuk Hukuku*, Ankara Üniversitesi Eğitim Fakültesi Yayınları, İstanbul 1968. s. 136; Turgut Akıntürk/Derya Ateş Karaman, *Aile Hukuku*, Beta Yayınevi, 17. Bası, İstanbul 2015. s. 426; Pierre Tuor, Çev. Cemil Artus, *İsviçre Medeni Kanununun Federal Mahkeme İçtihatlarına Göre Sistemli İzahı*, Ankara 1956. s. 249; Bülent Köprülü/Selim Kaneti, *Aile Hukuku*, Filiz Kitabevi, 2. Bası, İstanbul 1989. s. 254; Hıfzı Veldet Velidedeoğlu, *Türk Medeni Hukuku C.2 Aile Hukuku*, Nurgök Matbaası, 5. Bası, İstanbul 1965. s. 380; Ferit Saymen/Halid Elbir, *Türk Medeni Hukuku c.3 Aile Hukuku*, Hak Kitabevi, İstanbul 1957. s. 382; Kemal Oğuzman/Mustafa Dural, *Aile Hukuku*, Filiz Kitabevi, 2. Bası, İstanbul 1998. s. 284; Ömer Çınar, "Ana ve Babanın Çocuk Mallarını Kullanım Hakkı", *İÜHFİM*, C. LXXI, S.1, s. 1355-1364, İstanbul 2013. <http://www.journals.istanbul.edu.tr/iuhfm/article/view/1023021532/1023020311>, Erişim Tarihi (E.T. olarak kısaltılacaktır.) 01. 02. 2017. s. 1356; Mehmet Altunkaya, "Çocuğun Mallarının Yönetimi ve Kullanma Hakkı", Prof. Dr. Fikret Eren' e Armağan, Ankara 2006. S. 118. Aksi yönde Şakir Berki, *Velayetin Küçüğün Şahıs ve Malları Bakımından Şumülü*, Yargıçoğlu Matbaası, Ankara 1970. s. 70 "ana babanın çocuğa bakması, terbiye etmesi ve her bakımdan itina göstermesi hukukî vazifeden ziyade içtimai, fitretin âmîr bulunduğu, tabii hukukun icap ettirdiği ahlâkî bir vazifedir. Binaenaleyh, intifa hakkını ana babanın bu vazifenin ivazı addetmeye imkân yoktur; vesayetteki ücret, velayette olmaz."; K. Nuri Turanboy, "Anne ve Babanın Çocuk Mallarını Kullanma ve Sarf Etmek Hakkı," Prof. Dr. Fırat Öztan' a Armağan, C.2, Turhan Kitabevi, s. 2123-2139, Ankara 2010. s. 2124: "Anne ve babanın çocuk mallarını yönetmesi ve yararlanması arasında karşılık ilişkisi olduğunu ifade etmek doğru olmaz."

⁶ August Egger, Çev. Tahir Çağa, *Medeni Kanun Şerhi Aile Hukuku*, Yeni Cezaevi Basımevi, Ankara 1949. s. 160; Ali Bozer, "Ana Baba Yanında Yaşayan Küçüğün Kazancı MK md. 283/1(295/1)", *Adalet Dergisi*, S.12, F.3, 1952. s. 1420- 1429. s. 1420.

Kanun koyucunun da aile birliği içerisindeki ilişkileri gözetererek kanunda yer verdiği kullanma hakkı, EMK' nın "istifade hakkı" yan başlığı altındaki 280. maddesinde "Ana babanın velayeti, taksirleri hasebiyle, kendilerinden nez olunmadıkça; rüştüne kadar çocuğun emvalinden intifa hakları vardır." şeklinde yer almıştır. Eski kanun zamanında kanun koyucunun madde yan başlığında "istifade hakkı", madde metninde ise "intifa hakkı" terimlerini tercih etmesi doktrinde hakkın niteliğine ilişkin tartışmalara yol açmıştır. Bu tartışmalara göre bazı yazarlar maddenin metninde yer alan intifa teriminin mehz kanunun çevrilmesi esnasında yapılan bir çeviri hatası olduğunu ve eşya hukukunun benimsediği anlamda bir intifa hakkının var olmadığını, madde metninde bahsedilen intifa hakkının ana ve babaya çocuğun malvarlığından yararlanma imkânı veren, kendine özgü niteliklere sahip olan, aile hukukundan doğan bir mutlak hak olduğunu belirtmekteydi.⁷ Bazı yazarlar ise bu hakkın bir intifa hakkı olduğunu ifade ediyordu.⁸ Bu hakkın intifa hakkı olmayıp istifade hakkı olduğuna ilişkin tartışmalarda istifade ve intifa hakkının ne olduğuna, arasındaki farklara değinilmiş; maddedeki tutarsızlık hakkın hukukî niteliğine ilişkin tartışmalara yol açmıştır.⁹

⁷ Kemaleddin Birsen, Medeni Hukuk Dersleri, Ahmed Said Matbaası, İstanbul 1959. s. 187; Köprülü/Kaneti, s. 254; Velidedeoğlu, s. 379; Saymen/Elbir, s. 383; Oğuzman/ Dural, s. 284; Samim Gönensay, Medeni Hukuk C.2 Aile Hukuku, Arkadaş Basımevi, İstanbul 1940. s. 75; Gürsel, s. 984.

⁸ Berki, s. 68: "Hakkın intifa hakkı olduğunu aşağıdaki gerekçeler doğrulamaya bizce kâfidir. 1- Metninde intifa hakkı tabiri geçmektedir. Bir maddenin her şeyden evvel metnindeki lafızları nazara alınır, matlablar genellikle metinden dahi sayılmaz. Kanunun lafzı madde metinlerindeki kelime, ibare ve cümlelerden ibarettir. Böyle olunca, metni bırakarak matlabdaki kelime ve ibarelerle hükme temayül etmek Medeni Kanunun 1. maddesindeki hükümle de telif edilemez. 2-Hukukda istifade hakkı namıyla bir hak yoktur. Ancak istimal hakkı vardır. Matlab ise, istimal kelimesini kullanmamıştır. Mülkiyet hakkı, sahibine üç hak verir: kullanma, intifa ve tasarruf. İntifa hakkı ise, kanunda ve mukavelede aksine sarahat yoksa kullanma ve nemalanma hakkını ifade eder. Yani amiyane ifadesiyle tasarruf hakkı müstesna olmak üzere mülkiyetin bahşettiği kullanma ve nemalanmadan istifade yetkisi verir. 3-Çocuk mallarıyla ilgili madde metinlerinin hepsinde intifa kelimesi geçmektedir. Mesela 280. maddeden başka, 282, 286, 288 inci madde metinlerinde istifade hakkından değil, hep intifa hakkından bahsolunmuştur. Şu halde 280. maddenin matlabı yanlış yazılmıştır, intifa şeklinde anlaşılmalı lazımdır. 4- Nihayet, ana babanın mesuliyetinden bahseden 288. madde ana babanın intifa hakkı sahibi gibi mesul olacağını açıkça ifade ediyor. Şu halde, ana babanın çocuk malları üzerindeki hakkının mahiyeti intifa hakkıdır; öyle olmasa idi intifa hakkı sahibi gibi mesuliyetleri cihetine gidilemezdi. Verilen bu dört delilin 280. Madde matlabındaki istifade kelimesinin yersiz olduğunu teyide kâfi geleceği kanaatindeyiz."

⁹ Birsen, s. 187: "Bu iki nevi hak arasındaki başlıca farklar belirtmek istenirse denilebilir ki: 1-buradaki istifade hakkı çocuğun genel olarak bütün mallarına şamil-

Doktrindeki bu tartışmalar 4721 sayılı Türk Medeni Kanunu' nun yürürlüğe girmesiyle son bulmuştur. Yürürlükteki medeni kanun, "kullanma hakkı" başlığı altında düzenlemeyi ele almış ve oldukça yerinde olarak ana ve babanın sahip olduğu bu hakkın kullanma hakkı olduğunu kabul etmiştir. Kanun'un 354. maddesinin gerekçesinde de kullanılan intifa teriminin maddenin asıl amacını yansıtmadığı; ana ve babanın, çocuğun malları üzerinde intifa hakkının değil kullanma hakkının var olduğu bu yüzden de intifa terimi yerine kullanma hakkı ifadesine yer verildiği belirtilmiştir.¹⁰

Yürürlükteki kanun eski medeni kanunun aksine ana ve babanın intifa hakkından değil kullanma hakkından bahsetmiş olduğundan ana ve baba çocuk malvarlığı üzerinde malların kullanımı ötesinde malların gelirinden istifade etmeyi de kapsayan yararlanma hakkına sahip değildir.¹¹ MK 354. maddesinin, bu hakkın yararlanma değil kullanma olduğunu kabul etmesinin sebebi kullanma ve yararlanmanın birbirinden farklı olmasıdır; şöyle ki, ana baba çocuğa ait bir otomobili veya daireyi kullanabilirken bu malvarlığı unsurunu kiraya verip gelirinden yararlanamaz, çünkü bu malvarlığı unsurlarının kira gelirleri

dir. İntifa hakkında olduğu gibi muayyen bir mala taalluk etmez; (ancak, ileride görüleceği üzere çocuk için bir de serbest mallar vardır.) 2- İntifa hakkı hilafına sarahat olmadıkça, hak sahibinin hayatı boyunca devam ettiği halde; buradaki istifade hakkı çocuğun rüştüne kadar sürer. 3-İntifa hakkında hak sahibi müteneffi olduğu malların semerelerini dilediği gibi tasarruf edebildiği halde; buradaki istifade hakkında ana baba çocuğun gelirini, 281. Madde de tasrih edildiği üzere, evvel emirde kendi infak ve terbiyesine sarf etmeğe mecburdurlar; ancak fazlası, karı kocadan hangisi aile masrafları ile mükellef ise- ki kaideten kocadır- ona ait olur." İki hak arasındaki farklar için ayrıca bkz. Velidedeoğlu, s. 379; Saymen/Elbir, s. 383.

¹⁰ "Madde 354- Yürürlükteki Kanununun 280 inci maddesini karşılamaktadır ve 1984 tarihli Öntasarınının 271 inci maddesinden aynen alınmıştır. Yürürlükteki metinde kullanılan intifa terimi maddenin asıl amacını tam olarak yansıtmamaktadır. Çünkü maddede ana ve babanın çocuk malları üzerinde intifa hakları değil, ana ve babanın çocuk malları üzerinde kullanma hakkına sahip oldukları ifade edilmek istenmiştir. Her iki terim birbirinden çok farklı olduğundan maddede "intifa" terimi yerine doğru terim olan "kullanma hakkı" ifadesine yer verilmiştir." [¹¹ Şeref Ertuş, "Yeni Medeni Kanunumuzda Velinin Çocuk Malları Üzerindeki Tasarruf Yetkisi", Prof. Dr. Ünal Narmanlıoğlu' na Armağan, Dokuz Eylül Üniversitesi Hukuk Fakültesi, Cilt: 9, Özel Sayı, 2007, s. 391-398 <http://hukuk.deu.edu.tr/dosyalar/dergiler/dergimiz9ozel/sertas.pdf>, E.T.29.09.2016. s. 392.](http://webcache.googleusercontent.com/search?q=cache:http://www.ticareticili.net/4721-sayili-turk-medeni-kanunu-gerekcesi/&gws_rd=cr&ei=vseqWNOpAYaya7DsulAL,E.T.20.02.2017; Akıntürk/ Ateş Karaman, s. 426-427.</p>
</div>
<div data-bbox=)

çocuğa ait olur.¹² MK 354. maddesinde ana ve babanın çocuk malvarlığını kullanabileceği belirtilerek kullanma hakkının bir yararlanma veya intifa hakkı olmadığı, söz konusu hakkın sadece kullanmayla sınırlı olduğu açıkça ifade edilmiştir.¹³ Ezcümle kullanma hakkı, ana ve babaya tüketme, yararlanma gibi hakları vermeyen, aile hukukundan doğan bir ilişki olup çocuk malvarlığından ana ve babaya doğru olmak üzere yükümlülük, karşılıklılık karakteri barındırmayan kendine özgü bir mutlak haktır.

B. Kullanma Hakkının Hükümleri

Kullanma hakkı da çocuğun malvarlığının yönetimi yetkisinde olduğu gibi velayete bağlı bulunmakla birlikte yönetim yetkisinde olduğu kadar velayetle sıkı ilişki içerisinde değildir.¹⁴ Kullanma hakkına ilişkin MK 354' deki "*ana ve babanın kusurları sebebiyle velayetleri kaldırılmadıkça*" ifadesinden de açıkça anlaşılacağı üzere yönetim yetkisi velayete bağlı olmasına rağmen kullanma hakkı velayete her durumda bağlı bir hak değildir.¹⁵ Yönetim yetkisi, velayetin sona ermesi durumunda ortadan kalktığı hâlde kullanma hakkı, velayet ana ve babadan kusurları sebebiyle alınmadıkça devam edecektir.¹⁶ Örneğin velayet hakkı ana veya babanın birinden deneyimsizliği, hastalığı, engelli bir birey olması ve sair sebeplerden dolayı alınmış olsa bile ana ve baba çocuk malvarlığı üzerinde sahip oldukları kullanma hakkını muhafaza eder.¹⁷ Zikredilen bu hâllerde ana ve babanın fiilen yönetim yetkileri çocuğun malvarlığını koruyamayacak ve işletemeyecek olmaları ne-

¹² Ahmet M. Kılıçoğlu, Aile Hukuku, Turhan Kitabevi, Ankara 2015. s. 651.

¹³ Çınar, s. 1356.

¹⁴ Kılıçoğlu, s. 651; İnan, s. 135; Gürsel, s. 984.

¹⁵ Sevgi Usta, Çocuk Hakları ve Velayet, On İki Levha Yayınları, İstanbul 2012. s. 147.

¹⁶ Baygın, s. 417; Nurten Yetik, Açıklamalı-İçtihatlı Nüfus Velayet Vesayet Nafaka, Bilge Yayınevi, Ankara 2007. s. 153; Akyüz, Çocuğun Haklarının ve Güvenliğinin Korunması, s. 262; Akıntürk/Ateş Karaman, s. 426; Öztan, s. 1176; Birsen, s. 187; Gürsel, s. 984; Oğuzman/Dural, s. 285; S. Sulhi Tekinay, Türk Aile Hukuku, Filiz Kitabevi, İstanbul 1990. s. 491; Gönensay, s. 76; Hayrunnisa Özdemir/Ahmet Cemal Ruhi, Çocuk Hukuku, Adalet Yayınevi, Ankara 2012. s. 1190. Y. 2.HD. 22.04.2010, E.2009/3578, K.2010/8083. : "Velayete ilişkin hüküm 02.04.2007 tarihinde kesinleşmiş olup, davaya konu kira alacağı istemi ise Mayıs- Aralık dönemine ilişkin olup, o tarih itibarıyla velayetin kullanma hakkı ana ve babaya aittir."; Altunkaya, s. 119.

¹⁷ Baygın, s. 417.

deniyle kendilerinden alınır ancak zarar verme iradeleri olmadığı için kullanma hakları devam eder.¹⁸

Ana ve babanın sahip olduğu velayet hakkı kusurları sebebiyle, örneğin çocuğa karşı şiddet uygulamak, yeterli ilginin ve sevginin çocuğa gösterilmemesi, çocuğa karşı olan yükümlülüklerin ağır şekilde savsaklanması, her türlü istismar ve kötü muamele ve sair sebeplerden kaldırılmışsa artık ana ve baba sahip oldukları kullanma hakkını da kaybedeceklerdir.¹⁹ Kısacası velayete sahip olmayan ana ve baba velayetten ayrılmayan yönetim yetkisine malik olamazken, kullanma hakkı sadece velayetin kanunî bir sonucu olmayıp ana ve baba olmanın doğal bir sonucu olduğundan velayete sıkı şekilde bağlı değildir.²⁰ Bu yüzden velayet ana ve babanın kusuru olmaksızın onlardan alınsa bile ana ve baba kullanma hakkından yararlanmaya devam ederler. Bu durum kanaatimce oldukça yerindedir. Zira ana ve baba kullanma hakkından yararlanırken yönetim yetkisinde olduğu kadar aktif bir karar alıcı konumda değillerdir. Velayetin kaldırılması nedenlerinde olduğu gibi kasıt ya da ağır ihmal hallerinde ise artık ana ve babanın pasif bir durumda oldukları ve kullanma haklarından yararlanmaya devam edeceklerini söylemek ise oldukça yanlış olacaktır. Çünkü ana ve babanın velayete ilişkin ağır ihmali ya da kasıtlı hareketleri çocuğun malvarlığını da tehlikeye düşürmüş olacaktır.

Velayete sahip olan ana ve baba, kullanma hakkına da birlikte sahip olup kanunun kendilerine tanımış olduğu kullanma hakkından birlikte yararlanırlar.²¹ Ana veya babadan birinin ölümü halinde sağ kalan taraf münhasıran kullanma hakkına sahip olur. Boşanma veya evliliğin butlanı dolayısıyla kusurları olmaksızın velayetin eşlerden birine verilmesi halinde kullanma hakkının ana ve baba tarafından nasıl kullanılacağına ilişkin görüş farklılıkları mevcuttur.²² Buna göre bir görüş, velayetin kendisine verilmemesi sebebiyle yönetim hakkından mahrum kalan eşe, çocuğun mallarını kullanma hakkı tanınmasının pratikte doğuracağı güçlükleri dikkate alarak velayetin bırakıldığı ana

¹⁸ Usta, s. 147.

¹⁹ Baygın, s. 417.

²⁰ Velidedeoğlu, s. 378.

²¹ Akıntürk/Ateş Karaman, s. 427; Selma Bakır Çetiner, Velayet Hukuku, Yetkin Yayınları, Ankara 2000. s. 86.

²² Baygın, s. 417.

veya babanın kullanma hakkına sahip olacağı ve diğer tarafın çocuk mallarını kullanamamadan doğan eşitsizliğin giderilmesi için bu durumun iştirak nafakası miktarları takdir edilirken göz önünde bulundurulacağı hatta çocuğun malvarlığını kullanma hakkı elinden alınmış olan ana veya babanın hiç iştirak nafakası ödemeyeceğine dahi karar verilebileceği belirtilmiştir.²³ Diğer görüş ise, velayetin kullanılmasının eşlerden birine bırakılması kusurları sebebiyle mümkün olmadığına ana veya babanın birinin talebi üzerine hâkimin, ana ve babanın çocuğun malvarlığını kullanma tarzını belirlemesi gerekmektedir.²⁴ Çünkü kanun açıkça ana ve babanın kullanım hakkına sahip olduğunu üstelik velayet kendilerinden kusurları sebebiyle alınmadıkça bu hakkın varlığını belirtmiş özellikle vurgulamıştır. Ana veya babanın velayetin birinden kusursuzca alındığı hallerde çocuk mallarını birlikte kullanmalarının zor olacağı kanunun açık ifadesine ters bir yorum olacak velayet kendisinden alınan ana veya babanın kanun tarafından kendisine tanınmış olan hakkının kullanılmasının önüne geçilmesi doğru olmayacaktır. Bu yüzden kullanma hakkının tarzına ilişkin hâkim tarafından düzenlemeler yapılması kanımca daha uygun olacaktır. Hâkim, ana ve babanın kullanma hakkından ne oranda yararlanabileceğini ise TMK 182. maddesine göre belirleyecektir.²⁵

Kullanma hakkı ana ve babaya kanun tarafından tanınmış olduğundan eğer isterlerse yukarıda belirtildiği gibi ana ve babanın ayrı olarak kullanma hakkından yararlanmasının düzenlenmesi gerekse de ana ve baba kendilerine tanınmış olan kullanma hakkından bu hak yükümlülük karakteri taşımayıp yalnızca hak niteliği taşıdığından feragat edebilirler.²⁶ Feragat çocuğun lehine olarak yapılmalıdır.²⁷ Ana ve baba çocuğun aleyhine olarak kullanma hakkından feragat ede-

²³ Egger, s. 160; Oğuzman/Dural, s. 286; Altunkaya, Yazar örnek olarak çocuğa ait bir evin veya aracın, velayetin ana veya babadan birisinden alınmasından sonra beraber kullanılmasının mümkün olmayacağını göstermiştir. s. 120.

²⁴ Tekinay, s. 491; Baygın, s. 417-418; Hayrunnisa Özdemir, "Çocuk Mallarının Yönetimi, Kullanılması, Harcanması Ve Korunması", *Gazi Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi* C. XVII, S. 3, 2013. s. 81-105 http://webftp.gazi.edu.tr/hukuk/dergi/17_3_4.pdf, E.T. 29.09.2016. s. 95.

²⁵ Öztan, s. 1175; Çınar, s. 1358.

²⁶ Saymen/ Elbir, s. 383; Oğuzman/Dural, s. 285; Akyüz, Çocuğun Haklarının ve Güvenliğinin Korunması, s. 262; Baygın, s. 416; Öztan, s. 1176; Akıntürk/ Ateş Karaman, s. 427; Gürsel, s. 985.

²⁷ Öztan, s. 1176; Oğuzman/Dural, s. 285; Baygın, s. 416.

mezler.²⁸ Kullanma hakkından feragat eden ana ve baba daha sonra bu kararlarından rüçû edemezler.²⁹ Feragat edilmesi mümkün olan kullanma hakkı, doğrudan doğruya ana ve babaya tanınmış şahsa bağlı bir hak niteliğinde olup ana babaya ait olduğundan başkasına devredilmesi ise söz konusu olmaz.³⁰ Kullanma hakkının münhasıran şahsa bağlı oluşu sebebiyle devredilemeyeşine ek olarak yönetim yetkisinde olduğunun aksine bu hakkın kullanılması dahi devredilemez.³¹ Örneğin ana ve baba kullanma hakkını başkasına devredemeyeceklerinden çocuğun sahip olduğu dairenin ya da taşıtın ücretsiz kullanımını üçüncü kişilere bırakamazlar.³² Yine belirtmek gerekir ki kullanma hakkının haczedilmesi de hakkın devri kabil olmadığından mümkün olmayacaktır.³³

Ana ve babanın kullanım haklarından yararlanırken çocuğa herhangi bir ücret ödemeleri gerekmez.³⁴ Zira bu hak ana baba ve çocuk arasındaki bağdan kaynaklanmakta olduğundan kullanma karşılığında bir bedel ödenmesi hakkın hukukî mantığına aykırı olacaktır. Kanaatimce yine aynı hukukî mantığa dayanarak hakkın kullanımı tarafların maddi güçleriyle de alakalı değildir. Buradan yola çıkarak ana ve babanın, kullanma hakkının onlara sağladığı imkânlardan yararlanabilmesi için onların malvarlığına sahip olup olmamalarının bir önemi yoktur. Yani ana ve baba çok zengin olup çocuğun malvarlığını kullanmaya ihtiyaçları olmasa bile çocuk malvarlığı üzerinde var olan kullanma haklarından yararlanabileceklerdir.³⁵ Kullanma hakkının ana ve babaya tanınmasının altında yatan en büyük sebep aile dayanışması fikri olduğundan ana ve babanın çocuğun malvarlığını kullanabilmesi için bu malvarlığına ihtiyaç duyması zorunlu olmayıp ana

²⁸ Altunkaya, s. 119.

²⁹ Öztan, s. 1176; Altunkaya, s. 119.

³⁰ Öztan, s. 1176; Akıntürk/Ateş Karaman, s. 427; Baygın, s. 416; Akyüz, Çocuğun Haklarının ve Güvenliğinin Korunması, s. 262; Oğuzman/Dural, s. 284; Altunkaya, s. 120.

³¹ İnan, s. 136; Turanboy, s. 2127.

³² Çınar, s. 1356.

³³ Öztan, s. 1176; Akyüz, Çocuğun Haklarının ve Güvenliğinin Korunması, s. 262.

³⁴ Akıntürk/Ateş Karaman, s. 427; Turanboy, s. 2125; Hilal Karaca, Velayetin Kapsamı ve Hükümleri, Seçkin Yayınları, Ankara 2015. s. 51; İkbâl Bozkurt, Velinin Velayetten Doğan Hak Görev Ve Yetkileri, İstanbul Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Yüksek Lisans Tezi, İstanbul 2010. s. 152.

³⁵ Baktr Çetiner, s. 86; Özdemir, s. 93.

ve baba varlıklı da olsalar kullanma hakkına sahip olur ve bu haklarının sağladığı imkânlardan yararlanabilirler.³⁶ Ancak doktrinde ana ve babanın gelirleri kâfi gelmedikçe çocuk mallarını kullanabileceklerini belirten görüşler de mevcuttur.³⁷

Ana ve babanın sahip olduğu kullanma hakkı sınırsız olmayıp hakkın sınırlarını MK 355. madde çizmektedir. Buna göre, ana ve baba çocuğun malvarlığından ve iş gücünden sağlanan gelirleri öncelikle çocuğun bakımına ve eğitimine sarf edecek, ancak çocuğun ihtiyaçlarından arta kalan kısım üzerinde kullanma hakkına sahip olacak ve bu kısım üzerinde hakkaniyet ölçüsünde kullanma haklarından yararlanabileceklerdir.³⁸ Kullanma hakkının sınırları ana ve babanın sarf yetkisi kapsamında MK m. 355 ve devamında yer alan hükümlerce çocuk mallarının sarf edilmesi başlığı altında belirlenmiştir.³⁹ Sarf yetkisi ayrı bir başlık olduğundan burada değinilmeyecektir.

C. Kullanma Hakkının Kapsamı

Çocuğun sahip olduğu her türlü taşınır, taşınmaz mallar, malvar-

³⁶ Cem Baygın/Murat Doğan, "Çocuk Mallarının Yönetimi, Kullanılması ve Sarfı", *Atatürk Üniversitesi Erzincan Hukuk Fakültesi Dergisi*, C.IX, S.1-2, 2005. s. 379-427 http://eski.erezincan.edu.tr/birim/HukukDergi/makale/2005_IX_15.pdf, E.T.29.09.2016. s. 409; Bozkurt, s. 153.

³⁷ Berki, s. 67 vd. "Binaenaleyh, gelirleri kâfi gelmedikçe çocuk mallarında intifa edebilirler. Mesela, ayda 500 lira geliri olan ana baba bu para ile ev kiralayamaz. Aksi halde infak ve iâşe tehlikeye düşer. Bu itibarla çocuğun şahsına ait ev varsa bu evde oturmak suretiyle o evi kullanabilecekleri gibi, çocuğa ait bir taksii iş-letip ihtiyaçlarını bertaraf edecek olan geliri istihlake haklıdırlar. İsviçre ve Türk Medeni Kanunu ana babanın çocuk malları üzerindeki intifa hakkının, ancak ana babanın ihtiyaçları nispetinde mevzuubahis olabileceğini zimnen dahi kayd etmiş değildir."

³⁸ Rona Serozan, *Çocuk Hukuku, Vedat Kitapçılık, İstanbul 2005*. s. 270. Yazar yanında ana ve babanın kullanma hakkına getirilen bu kısıtlamaları yetersiz bulmakta ve şöyle ifade etmektedir: "Gerçi çocuğun malvarlığından ve iş gücünden sağlanan gelir en başta çocuğun bakımına ve eğitimine harcanacaktır. Ama ne de olsa, gerisi, yürürlükteki hukukumuza göre yine de hakkaniyet ölçüsünde ana babaya kalacaktır. (MK355). Şu halde, MK 355' in ana babanın nemalanma yetkisini çocuk yararının önceliğiyle ve hakkaniyet ölçütüyle sınırlayan kuralı yetersizdir. Ana baba, çocuk sayesinde kazandıklarını aslında yine de serbestçe yiyip bitirebilecektir. Yalnız, ana babanın çocuk malının özünü ayrıksı bir durum bulunmadıkça ve yargıçtan izin alınmadıkça satıp paraya çevirme yasağı (MK 327/2) saklıdır."

³⁹ Gülçin Elçin Grassinger, *Küçükün Kişi Varlığının Korunması İçin Alınacak Tedbirler*, On İki Levha Yayınları, İstanbul 2009. s. 198.

lığına ilişkin doğal ve hukukî semereler üzerinde ana ve babanın kullanma hakkı vardır.⁴⁰ Ancak çocuğun serbest malları ana ve babanın kullanma hakkının dışında yer almaktadır. Medeni kanunumuz çocuğun gelirlerinin sarf edilmesi bakımından ise MK m. 355. ve MK m. 356. maddelerinde özel düzenlemeler getirmiş olduğundan ana ve babanın kullanma haklarına bazı sınırlamalar getirilmiştir.⁴¹ Buna göre ana ve babanın sahip oldukları kullanma hakkı, çocuğun gelirleri öncelikle onun bakımı ve eğitimi için harcanacağından, çocuğun bakım ve eğitimi için yapılan harcamalar ve çocuğun malvarlığının korunması, yönetilmesine ilişkin giderlerden artan kısım üzerinde olacaktır.⁴² Çocuğun gelirlerinden kullanma hakkı doğrultusunda faydalanabilmek bu malların tüketilmesi suretiyle gerçekleştirilebileceğinden dolayı ana ve babanın bu mallar üzerinde kullanma hakkından yararlanabilmesi ancak kanunun çizdiği bu sınırlar çerçevesinde olacaktır.⁴³ Kullanma hakkına getirilen bu sınırlamalar çocuğun menfaatinin korunması ilkesi bakımından oldukça yerinde olup çocuğun malvarlığının ana ve babası tarafın çarçur edilmesi bir nebze de olsa engellenmiş olacaktır.

Kullanma hakkı çocuğun belli bir malı üzerinde değil çocuğun serbest malları hariç olmak üzere onun bütün malvarlığı üzerinde mevcuttur.⁴⁴ Çocuğun malvarlığının çerçevesi ise sabit kalmayıp, yeni edinimlerle veya masraflarla daima değiştiğine göre ana ve babanın kullanma hakkının çerçevesi de nitelik olarak değil fakat miktar olarak daima değişebilir.⁴⁵ Çocuğun doğumundan başlayarak erginliğine kadar elde edeceği değişken olan bu malvarlığı üzerinde ana ve babanın kullanma hakkı mevcut olacaktır.

Ana ve babanın sahip olduğu kullanma hakkının kapsamı ile eski kanundaki istifade (yararlanma) hakkının kapsamı birbirinden fark-

⁴⁰ Çınar, s. 1358.

⁴¹ Çınar, s. 1358.

⁴² Oğuzman/Dural, s. 285; Serozan, s. 270; Usta, s. 147.

⁴³ Çınar, s. 1358.

⁴⁴ Velidedeoğlu, s. 380; Emine Akyüz, "Türk Medeni Kanununa Göre Çocuğun Malları Bakımından Korunması", *Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi Dergisi*, C.12, S.1-4, s. 153-175, 1979. <http://dergiler.ankara.edu.tr/dergiler/40/502/6034.pdf>, E.T. 03.10.2016. s. 168; Altunkaya, s. 119; F. Necmeddin Feyzioğlu, *Aile Hukuku*, Filiz Kitabevi, İstanbul 1986. s. 516; Gönensay, s. 76; Köprülü/ Kaneti, s. 254; Oğuzman/ Dural, s. 285.

⁴⁵ Velidedeoğlu, s. 380.

lıdır.⁴⁶ Şöyle ki EMK döneminde, ana ve babanın sahip oldukları yararlanma hakkına dayanarak çocuk mallarının doğal ve hukukî ürünlerini kendi ihtiyaçları için harcıyıp tüketebilme yetkisi mevcuttu.⁴⁷ EMK' da ana ve babanın sahip olduğu istifade hakkı, onlara çocuğun mallarının semerelerini elde etmek, bunların mülkiyetine sahip olmak ve bunlar üzerinde tasarrufta bulunmak gibi geniş yetki ve haklar vermektedir.⁴⁸ EMK' nın 281. maddesinde yer alan çocuğun malvarlığının onun bakım ve eğitim giderlerinin karşılanmasından sonra artan kısmın ana ve babaya ait olacağına ve 283. maddesinde yer alan, ana ve babasının yanında yaşayan küçüğün kazancının ana ve babasına ait olacağına ilişkin hükümler ana ve babanın sadece çocuğun mallarının getirisinden değil aynı zamanda onun şahsî iş gücüyle elde ettiği gelirlerinden de yararlanmaya imkân vermesi sebebiyle çocuğun malvarlığının korunmasını ve ekonomik özerkliğini sarsmaktaydı.⁴⁹ Ana ve baba EMK döneminde istifade hakkı kapsamında, çocuk malvarlığını kullanmak, kiralamak, malvarlığının hukukî ve doğal semerelerini toplamak suretiyle çocuk malvarlığından istifade edebiliyordu.⁵⁰ İstifade hakkı kapsamında ana ve baba çocuğa ait malların normal iktisadî fonksiyonundan yararlanmak (çocuğun evinde oturmak gibi) veya bu malların gelirlerini elde etmek yetkisine sahip oluyorlardı.⁵¹ Çocuğun malvarlığına ait bütün ürün ve gelirler ana ve babaya ait olmaktaydı. Bunun sınırlaması ise çocuğun malvarlığının gelirlerinin öncelikle çocuğun kendi bakım, eğitim ve yetiştirilmesine harcanmasıydı.⁵²

⁴⁶ Aksi yönde Serozan, s. 270. "Yeni MK' u kaleme alanların çocuk mallarından yararlanma (istifade veya intifa) deyimi yerine kullanma deyimini seçmekle çocuğu korumuş olduklarını sanmaları safdilliktir. Çünkü ana babanın İsviçre' den aynen aktarılmış olan "nutzungsrecht" i aslında bizim bildiğimiz eski istifade hakkı ile (yoksa konu, yetki ve sorumluluk açılarından daha dar kapsamlı intifa ile değil) birebir örtüşmektedir. MK 354 i.s. kurallara göz atılırsa açıkça görülür bu olgu. Çocuğun malvarlığından sağlanan getiriye (temettüye, faize, kiraya) el konabilmesi ve bu getirinin harcanabilmesi anlamındaki yararlanma hakkı yeni yasada ne yazık ki salt hakkaniyet ölçütüyle sınırlanmıştır."

⁴⁷ Hüseyin Hatemi/Rona Serozan, Aile Hukuku, Filiz Kitabevi, İstanbul 1993. s. 354; Baygın, s. 415.

⁴⁸ Turanboy, s. 2125.

⁴⁹ Hatemi/Serozan, s. 354; Baygın, s. 415.

⁵⁰ Saymen/Elbir, s. 282.

⁵¹ Tekinay, s. 491.

⁵² Köprülü/Kaneti, s. 254; Tekinay, s. 491.

Eski kanun ile ana ve babanın çocuk malvarlığı üzerinde sahip olduğu istifade hakkı onlara çocuğun malvarlığından velayete yakışmayan tarzda bir yararlanma hakkı bahşetmekteydi.⁵³ Çocuğun malvarlığını yönetim kapsamında satabilseler dahi satış parasını harcayamayan ana ve baba, çocuklarına bakmanın onları eğitmenin karşılığında çocuklarının malvarlığından yararlanıp (nemalanma), çocuğun mülkünü istifade hakkı kapsamında topladıkları kira, gelir vs. rantı serbestçe harcayabiliyordu.⁵⁴ Yürürlükteki kanunumuz, mehzaz kanununda olduğu gibi ana ve babanın istifade hakkını kaldırmış onun yerine ana ve babaya kullanma hakkı tanımıştır.⁵⁵ Bu değişikliğe bağlı olarak ana ve baba istifade hakkında sahip oldukları gibi çocuğun malının özüne el atamazlar, onlar çocuğun malvarlığını; özüne zarar vermeden, tahsis amacına uygun olarak kullanabilirler.⁵⁶ Bu düzenlemeler çocuk hukukunun temel ilkelerinden olan çocuğun menfaatinin korunması ilkesiyle yakından alakalı olup çocuğun ekonomik olarak istismar edilmesinin engellenmesi ve malvarlığının korunması açısından yerinde olmuştur.

Yürürlükteki kanuna göre kullanma hakkı kapsamında ana ve baba, çocuğa miras yoluyla kalan meyve bahçesinin mahsulünden, hisse senetlerinin temettülerinden veya çocuğa bağışlanan bir evin kira gelirinden yararlanamaz çünkü yürürlükteki kanun ana ve babaya kullanma hakkı dışında hiçbir yararlanma biçimine imkân vermemiştir.⁵⁷ Kullanma hakkı kapsamında ana ve baba, çocuğa ait bir evde oturabilirler, çocuğa ait bir aracı veya video kamerayı bizzat kullanabilirler.⁵⁸ Kullanma hakkı sahibi, çocuğa miras kalan bir otomobili kullanabilir ama onu kiraya verip otomobilin kira gelirinden yararlanamaz.⁵⁹ Kullanma

⁵³ Baygın, s. 416.

⁵⁴ Hatemi/Serozan, s. 354.

⁵⁵ Hatemi/Serozan, s. 355: "Ana babaya çocuğun malvarlığından böylesine geniş kapsamlı bir yararlanma yetkisi veren düzenleme, besbelli, çocuğun evde oturmanın ve ana babasına masraf kapısı açmanın bedelini ödemek zorunda bırakılmasının yerinde olacağı yolundaki antisosyal ve biçimsel mübadele adaleti anlayışını yansıtır. Oysa adaletli olan ve aile içi dayanışma töresine de yakışan, çocuğun malvarlığının tümünün ve bu arada işgücünün tüm getirisine el konması ve bu getirinin serbestçe tüketilmesi değil."

⁵⁶ Baygın, s. 416.

⁵⁷ Baygın/Doğan, s. 408.

⁵⁸ Akıntürk/Ateş Karaman, s. 427.

⁵⁹ Kılıçoğlu, s. 651.

hakkı, çocuğa ait malların ekonomik fonksiyonlarına uygun olarak kullanılması (çocuğa ait evde oturulması gibi), bu malların gelirlerinin toplanması (çocuğa ait dükkânın kirası gibi) şeklinde kullanılabilir.⁶⁰ Ancak çocuğa ait gelirlerin üzerinde kullanma hakkının ne şekilde gerçekleştirileceğine yönelik olarak MK m. 355 göz önünde bulundurulur. Çocuğun mallarının gelirleri öncelikle onun bakımı ve eğitimi için harcanır bu giderlerden artan kısım üzerinde ana ve baba ancak kullanma hakkına sahip olur. Bu hâlde de ana ve babanın sahip olduğu kullanma hakkı sınırsız değil, sadece aile ihtiyaçlarının karşılanması için ve hakkaniyete uyduğu ölçüde olacaktır. Hak kullanılırken de her daim çocuğun öncelikleri ve menfaati göz önünde tutulacaktır.

D. Ana ve Babanın Kullanma Hakkına Sahip Olmadığı Çocuğun Serbest Malları

Ana ve babanın üzerinde yönetim yetkisi veya kullanma hakkının ya da her ikisinin de bulunmadığı çocuk mallarına çocuğun serbest malları denir. Yönetim yetkisi çalışmamız dışında olduğundan yönetim yetkisi dışında tutulan serbest mallara değinmeyecek yalnızca ana ve babanın kullanma hakkı dışında yer alan serbest mallarını inceleyeceğiz. Ana ve baba kural olarak çocuğun bütün malvarlığını kullanma hakkına sahip olmakla beraber çocuğun bazı serbest malları ana ve babanın kullanımının dışında tutulmuştur.⁶¹ Bunlar; faiz getiren yatırım veya tasarruf hesabı açılmak suretiyle yapılan kazandırmaların gelirleri, ana ve babanın kullanmaması koşuluyla çocuğa yapılan kazandırmaların gelirleri, meslek ve sanat icrası için çocuğa kendi malından verilen kısım ve çocuğun kişisel kazancı, çocuğun şahsî kullanımına yarayan çocuk mallarıdır.

1. Faiz Getiren Yatırım veya Tasarruf Hesabı Açılmak Suretiyle Yapılan Kazandırmaların Gelirleri

MK m. 357 kapsamında faiz getiren yatırım veya tasarruf hesabı açılmak üzere çocuğa yapılan kazandırmalara örnek olarak çocuğa

⁶⁰ Çelikel, s. 52.

⁶¹ Emine Akyüz, Çocuk Hukuku, Pegem Akademi, 2. Bası, Ankara 2012. s. 252; Turanboy, s. 2127; Mustafa Dural/Tufan Öğüz/Mustafa Alper Gümüş, Türk Özel Hukuku Aile Hukuku, C. 3, Filiz Kitabevi, İstanbul 2011. s. 333.

doğum günü gibi özel günleri sebebiyle yakınları tarafından onun adına bankalarda açtırılmış olan mevduat hesapları ya da alınan hazine bonoları veya devlet tahvilleri, kâr payı dağıtan finans kurumlarına çocuk adına yatırılan paralar verilebilir.⁶² Kazandırmayı yapan bu kazandırmaların ana ve baba tarafından kullanılmaması koşuluyla kazandırmayı yaptığını ayrıca ve özellikle belirtmesi dahi, kanundan dolayı bunlar üzerinde ana ve babanın kullanma hakkı yoktur.⁶³ Yani faiz getiren yatırım veya tasarruf hesabı açılmak üzere çocuğa yapılan yatırımların ana ve babanın kullanılmaması koşuluyla verilmesine gerek olmaksızın bu mallar kullanma yasağına bağlıdır.⁶⁴

Ana ve babaya çocuğun bu neviden malları üzerinde kullanma hakkının tanınmamış olmasının sebebi ise ana ve babanın bu malvarlıklarının gelirleri üzerinde kullanma hakkından yararlanabilmesinin ancak tüketme yoluyla mümkün olması olup, bu malların gelirlerinin tüketme yoluyla kullanılması ise onların anaparaya eklenerek çoğalmasının önüne geçerek çocuğun menfaatini zedeleyebilecek olmasıdır.⁶⁵ Çünkü faiz getiren yatırım veya tasarruf hesabı şeklinde yapılan kazandırmaların amacı bu kazandırmaların getirdiği gelirlerin anapara meblağına eklenerek üretilmesi, artırılmasıdır.⁶⁶ Dolayısıyla ana ve baba çocuğa faiz getiren yatırım veya tasarruf hesabı açılmak suretiyle yapılan kazandırmaların ne anaparaları üzerinde ne faiz veya kâr payı gibi nemaları üzerinde kullanma hakkına sahiptir.⁶⁷

Ana ve babanın faiz getiren yatırım veya tasarruf hesabı açılmak suretiyle çocuğa yapılan kazandırmalar bakımından kullanma hakkı değil yararlanma hakkı mevcut olabileceğinden ve bunlardan yararlanmanın da ancak tüketerek yapılabilmesinden dolayı bu tür malların kullanılması değil sarf edilmesi mümkün olacaktır.⁶⁸

⁶² Baygın, s. 420.

⁶³ Akıntürk, s. 306; Dural/ Ögüz/Gümüş, s. 334; Baygın, s. 420; Akıntürk/Ateş Karaman, s. 431; Öztan, s. 1179.

⁶⁴ Turanboy, s. 2129.

⁶⁵ Baygın, s. 420.

⁶⁶ Öztan, s. 1180.

⁶⁷ Necip Ali Küçükca, Çocuk Hukuku, İstanbul Ahmet İhsan Matbaası, Ankara 1936. s. 97; Baygın, s. 420.

⁶⁸ Turanboy, s. 2129.

2. Ana ve Babanın Kullanmaması Koşuluyla Çocuğa Yapılan Kazandırmaların Gelirleri

Ana ve babanın kullanma hakkının kapsamı dışında kalan çocuğun serbest mallarından birisi de çocuğa, ana ve babasının kullanma hakkına sahip olmayacağı koşuluyla yapılan kazandırmalardır. Bu tür kazandırmalarda kazandırmayı yapan, kazandırma üzerinde ana ve babanın kullanma hakkına sahip olmasını bir hukukî işlem ile engellemektedir.⁶⁹

Çocuğa yapılan kazandırmalar faiz getiren yatırım veya tasarruf hesabı açılmak suretiyle yapılan kazandırmaların dışında bir kazandırma ise ana ve babanın bunlar üzerinde kullanım hakkını engellemek, kazandırmayı yapanın ana ve babanın kazandırmayı kullanmaması koşuluyla gerçekleştirdiği yönünde irade beyanında bulunması ile mümkündür.⁷⁰

Kazandırmayı yapanın, ana ve babanın bu kazandırmaları kullanmamasına ilişkin iradesini en geç kazandırmayı yaptığı esnada açıklaması gerekecek aksi takdirde daha sonra bu yönde yapılacak bir beyan ancak ana ve babanın rızasıyla geçerli olacaktır.⁷¹ Bu hâlde de ana ve babanın sonradan verdikleri rızayla kazandırmanın onların kullanım hakkı kapsamından çıkarılması ana ve babanın kullanma hakkından feragat edebiliyor olması ile ilgilidir.⁷² Ana ve babanın kazandırmayı kullanmamasına ilişkin irade açıklaması herhangi bir şekil şartına bağlı olmadan yapılabilir.⁷³ Kazandırmayı yapanın, ana ve babanın çocuğun bu neviden mallarını kullanmamasına yönelik irade beyanının açık olması gerekir.⁷⁴

Kazandırmayı yapan, ana ve babanın kullanma hakkından mahrum olacakları bir süre belirtmiş olabilir. Örneğin ana ve babanın kullanma hakkından 5 yıl boyunca, çocuğun eğitimini tamamlayıncaya kadar yararlanamayacaklarını belirtebileceği gibi onların kullanma

⁶⁹ Velidedeoğlu, s. 381.

⁷⁰ Baygın, s. 420.

⁷¹ Baygın, s. 420.

⁷² Turanboy, s. 2129.

⁷³ Baygın, s. 420.

⁷⁴ Oğuzman/Dural, s. 287. Aksi yönde Berki, s. 70: "Bağışlamada bulunanın bu hussustaki iradesinin mutlaka sarîh olmasına lüzum yoktur; intifa hakkına mani olucu ibareler de kâfidir."

hakkını şarta da bağlayabilecektir.⁷⁵ Doktrinde; kazandırmayı yapmanın, ana ve babanın kazandırma üzerinde kullanma hakkı olmadığı şeklindeki iradesi, ana ve baba çocuğun bu kazandırmasını, kullanmaya muhtaç dahi olsa kullanamayacak olup aksinin benimsenmesi hâlinde kazandırmayı yapanın iradesine ters düşeceği ve kazandırmanın iptal edilebileceği böyle bir iptalin ise çocuğun menfaatine aykırı olacağı yerinde olarak ifade edilmiştir.⁷⁶

Çocuğa kazandırmada bulunan kimse, ana baba dışında bir üçüncü kişi gibi düşünülse de ana ve baba da çocuk adına faiz getiren yatırım veya tasarruf hesabı açılmak suretiyle bir kazandırma yapabilecek veya ana ve babanın kullanma hakkından feragat edebilmeleri mümkün olduğundan bunlar kendi kullanım haklarından feragat ederek de çocuğa kazandırmada bulunabileceklerdir.⁷⁷

3. Meslek ve Sanat İcrası İçin Çocuğa Kendi Malından Verilen Kısım ve Çocuğun Kişisel Kazancı

MK m. 359. maddesinde; *“Ana ve baba tarafından bir meslek veya sanat ile uğraşması için çocuğa kendi malından verilen kısmın veya kendi kişisel kazancınının yönetimi ve bunlardan yararlanma hakkı çocuğa aittir.”* diyerek bu mallar üzerinde kullanma hakkının ana ve babaya değil çocuğa ait olduğu belirtilmiştir.

Ana ve babanın, çocuğa bir meslek veya sanat icra etmesi için çocuğun kendi malından ona verilmiş olan kısım üzerinde kullanma hakları yoktur.⁷⁸ Bu mallar üzerinde yönetim yetkisi de kullanma hakkı da çocuğa aittir. Bu mallar üzerinde ana ve babanın kullanma hakkına sahip olmaması kanundan kaynaklanmaktadır.⁷⁹ Çocuğun ana ve babasıyla beraber yaşaması ya da ayrı yaşamasının bu mallar üzerindeki kullanma hakkının çocuğa ait olmasına bir etkisi yoktur.⁸⁰ Ancak çocuk, ana ve babasıyla aynı evde yaşıyorsa ana ve baba çocuğun kendi bakımı için katkıda bulunmasını isteyebilirler.⁸¹

⁷⁵ Berki, s. 71.

⁷⁶ Berki, s. 71.

⁷⁷ Baygın, s. 420.

⁷⁸ Baygın, s. 421; Dural/Öğüz/Gümüş, s.334; Akyüz, Çocuk Hukuku, s. 255.

⁷⁹ Velidedeoğlu, s. 381.

⁸⁰ Dural/Öğüz/Gümüş, s. 334.

⁸¹ Dural/Öğüz/Gümüş, s. 334; Akyüz, Çocuk Hukuku, s. 256.

4. Çocuğun Şahsî Kullanımına Yarayan Çocuk Malları

Çocuğun bizzat kullandığı malları ana ve babanın kullanma hakkına tabi değildir⁸². Kanun çocuğun şahsî malları hususunda bir tanım yapmamıştır. Şahsî eşyadan anlaşılması gereken çocuğun kullanması lüzumlu olan eşyaları olup, örnek olarak çocuğun elbiseleri, kitapları, gözlüğü, bisikleti, tekerlekli sandalyesi gibi eşyalar sayılabilecektir.

E. Kullanma Hakkının Sona Ermesi ve Sonuçları

1. Sona Erme Sebepleri

Kullanma hakkının sona ereceği en doğal hâl ana, baba veya çocuğun ölümüdür.⁸³ Ölüm olgusunun gerçekleşmesiyle birlikte ana ve babanın sahip oldukları kullanma hakkı sona erer. Çocuğun, ana veya babanın gaipliğine karar verilmesiyle de kullanma hakkı sona erer.⁸⁴ Kullanma hakkının devri, miras yoluyla geçmesi vs. hakkın ana ve babanın şahsına tanınması sebebiyle hakkın niteliğine uygun olmayacağından hak kişiliğin kaybıyla sona erer.

Kullanma hakkını sona erdirecek başka bir hâl çocuğun erginliğini kazanmasıdır. Erginliğin kanunen, evlenme neticesinde veya mahkeme kararıyla kazanılması arasında bir fark oluşmamakta ana ve babanın sahip olduğu kullanma hakkı sona ermektedir.⁸⁵ Ana ve baba, çocuk ergin oluncaya kadar onun malları üzerinde kullanma hakkına sahiptir.⁸⁶ Ergin olan çocuk artık ana ve babasının bakımına muhtaç olmayacak, ana ve babanın velayeti sona erecek dolayısıyla çocuğa bakımının karşılığı olarak tanınan bu hakka ana ve baba sahip olmayacaktır. Ancak çocuk dilerse ana ve babasına malvarlığını kullandırmaya devam eder ama bu ilişki artık aile hukuku ilişkisi değildir. Doktrinde tartışılan husus ergin çocuğun velayet altına koyulduğu durumdur. Bir görüşe göre çocuk ergin olduktan sonra velayet altına koyulmuş olsa dahi ana ve babanın kullanma hakkı sona erer.⁸⁷ Ancak diğer bir görüşe göre, EMK 280. maddesinde "*rüştüne kadar çocuğun emvalinden*

⁸² Gürsel, s. 985.

⁸³ Akyüz, Çocuğun Malları Bakımından Korunması, s. 170.

⁸⁴ Çınar, s. 1361.

⁸⁵ Gönensay, s. 76.

⁸⁶ Tekinay, s. 491; Velidedeoğlu, s. 379; Saymen/Elbir, s. 382; Akyüz, Çocuğun Haklarının ve Güvenliğinin Korunması, s. 262; Çelikel, s. 52.

⁸⁷ Akyüz, Çocuğun Haklarının ve Güvenliğinin Korunması, s. 262.

intifa hakları vardır” demek suretiyle ana ve babanın kullanma hakkının çocuk ergin oluncaya kadar mevcut olabileceği açıkça ifade edilmiş olduğu oysa MK 354. maddesinde kullanma hakkının son bulması olarak ergin olma ifadesine yer verilmediği artık ergin olan ancak kısıtlanması nedeniyle velayet altına alınan çocukların malvarlığının da ana ve baba tarafından kullanılmasının mümkün olacağı ifade edilmiştir.⁸⁸ Hakkın ana ve babaya tanınmasının altında yatan sebep aile dayanışmasıdır. Bu yüzden kanımca erginlikten sonra velayet altına koyulan çocuk bakımından da ana ve babanın kullanma hakkının var olduğunu kabul etmek gerekecek erginlikle velayetin sona erdiği halde ise kullanma hakkının sona erdiğini kabul etmek gerekecektir.

Ana ve babanın kullanma hakkının sona ereceği diğer bir halde ana ve babanın sahip oldukları velayetin kusurları sebebiyle kendilerinden alınmasıdır.⁸⁹ Sahip olduğu velayet kusuru sebebiyle kaldırılan ana veya baba kullanma hakkını kaybedecektir. Bu halde ana veya babanın kullanma hakkı hâkim kararıyla sona erecektir. MK 354. maddesi kullanma hakkının sona ermesi için hâkim kararı aramasa bile velayetin kusur sebebiyle kaldırılıp kaldırılmadığı ancak hâkim tarafından takdir edilerek belirlenebileceğinden hâkim kararı şarttır.⁹⁰ Velayet kusur sebebiyle kaldırılınca ana veya babanın daha sonra doğacak olan çocuklarının malları üzerinde de kullanma hakkı mevcut olmayacaktır.⁹¹

2. Sona Ermenin Sonuçları

Ana ve baba, çocuk mallarını kullanırken özenli davranmalı çocuğun mallarına zarar vermeden kullanılmalıdır.⁹² Kullanma hakkından anlaşılması gereken çocuğa ait malları ekonomik fonksiyonuna uygun şekilde kullanmaktır.⁹³ Ana ve baba kullanma hakkından yararlanırken gereken özeni göstermezlerse hâkim tarafından MK m. 360’ da belirtilen önlemler alınabilecektir.⁹⁴ Ana ve baba, kullanma hakkın-

⁸⁸ Çınar, s. 1357.

⁸⁹ Gönensay, s. 76; Öztan, s. 1176; Akıntürk/ Ateş Karaman, s. 426; Yetik, s. 153.

⁹⁰ Çınar, s. 1361.

⁹¹ Çınar, s. 1361.

⁹² Özdemir, s. 93.

⁹³ Çelikel, s. 52; Tekinay, s. 491.

⁹⁴ Turanboy, s. 2126.

dan faydalanırken çocuğun malları zarar görmüşse ve bu zarar ana babanın kusurundan ileri gelmekteyse onların sorumluluğu gündeme gelir.⁹⁵ Ana ve baba, kusurlarının olmadığını ispat ederek sorumluluktan kurtulabilir.⁹⁶

Normal bir kullanmanın sonucu olarak ortaya çıkan hasarlar ve zararlar ana babaya yüklenemeyecek ancak normal kullanımın sebep olacağı yıpranmalar dışında verilen hasar ve zarardan ana baba sorumlu tutulacaktır. Örneğin aşırı ve dikkatsiz kullanım sonucu oluşan zararı tazmin edeceklerdir.⁹⁷ Kullanma hakkı kapsamında ana baba çocuğun video kamerasını kullanabilecek ve bu kullanımdan dolayı çocuğa bir ücret ödemesi gerekmeyecektir.⁹⁸ Ancak ana babanın çocuğun kamerasını kaybetmeleri halinde yerine yenisini koymaları, bozulmasına neden olduklarında ise tamir ettirmeleri gerekecektir.⁹⁹

SONUÇ

Kullanma hakkının ana ve babaya tanınmasının altında aile bireylerinin dayanışma içerisinde yaşamaları ve aile birliğinin selameti için birbirlerine yardımcı olmaları gerektiği fikri yatar. Bu doğrultuda ana ve babanın kullanma hakkından yararlanabilmesi için malvarlığına sahip olup olmamasının bir önemi yoktur.

Eski medeni kanunumuzun 280. maddesinin yan başlığında istifa hakkı, madde metninde ise intifa hakkı ifadelerine yer vermiş olması hakkın hukukî niteliği hususunda tartışmaya sebep olmuştur. Yürürlükteki medeni kanunumuz ise; hakkı, kullanma hakkı olarak ifade etmiş süregelen tartışmalara çocuğun menfaatini de gözeterek son noktayı koymuştur. İntifa ya da istifa hakkı olarak nitelendiğinde çocuk malvarlığının kullanılmasının dışında tüketilmesi, yok edilmesi malvarlığının özüne el atılması da hak kapsamında nitelendiğinden yürürlükteki kanun tarafından hakkın kullanma hakkı olduğunun be-

⁹⁵ Karaca, s. 51; Turanboy, s. 2126; Bozkurt, s. 152.

⁹⁶ Akyüz, Çocuk Hukuku, s. 256; Ayşe Fırat Şimşek, Çocuk Mallarının Yönetimi, Dokuz Eylül Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Yüksek Lisans Tezi, İzmir 2004. s. 127.

⁹⁷ Fırat Şimşek, s. 127.

⁹⁸ Baygın/Doğan, s. 408.

⁹⁹ Akıntürk/Ateş Karaman, s. 427; Bozkurt, s. 152.

lirtilmesi hem bu tartışmalara son vermek açısından hem de çocuğun ekonomik özerkliğinin korunabilmesi menfaatlerinin gözetilebilmesi açısından yerinde olmuştur.

Kullanma hakkının kapsamı çocuğun tüm malvarlığını içine almaktadır. Ancak kullanma hakkı, çocuğun faiz getiren yatırım veya tasarruf hesabı açılmak suretiyle yapılan kazandırmaların gelirleri, ana ve babanın kullanmaması koşuluyla yapılan kazandırmaların gelirleri, çocuğa bir meslek veya sanat icrası için verilen mallar, çocuğun kişisel kazancı ve kişisel kullanımına yarayan malları üzerinde mevcut değildir. Bu malvarlığı unsurlarından faiz getiren yatırım veya tasarruf hesabı açılmak suretiyle yapılan kazandırmaların gelirleri ve ana babanın kullanmaması koşuluyla yapılan kazandırmaların gelirleri üzerinde kullanma hakkı tanınmamasının mantığı bu malvarlığı unsurlarının birikerek artmasının sağlanmasıdır. Çocuğun meslek icra ettiği malvarlığı üzerinde ise hali hazırda kullanma hakkı çocuğundur. Çocuğun hakları elbette ana ve babanın hakkının önüne geçecek olduğundan bu malvarlığı üzerinde de ana ve babanın kullanma hakları mevcut değildir. Çalışması neticesinde elde ettiği şahsî kazancı üzerinde de yine kullanma hakkı çocuğa ait olacaktır. Çalışmasına izin verilen çocuğun çalışması neticesinde kazandığı kazancı üzerinde kullanma, harcama yahut yönetme hakkının olmadığı iddiasında bulunmak makul olmayacaktır.

Ana ve baba velayet kusurları sebebiyle sona ermedikçe çocuk malları üzerinde kullanma hakkına sahip olur. Velayetin kusur dışında bir sebeple sona ermesi halinde ana ve babanın çocuğun malvarlığını kullanmasının tarzı doktrinde tartışmalara neden olmuştur. Bir görüş velayete sahip olan tarafın kullanma hakkından faydalanmaya devam edeceğini diğer tarafın ise iştirak nafakası ödemesinde bu hususun göz önünde bulundurulması gerektiğini belirtirken; diğer görüş kullanma hakkının kullanılmasında tarzının taraflar arasında ne şekilde olacağını hâkim tarafından tespit edilmesi gerektiğini belirtmiştir. Kullanma hakkı ana ve babaya kanun tarafından tanınmış olduğundan kanımca velayeti kusuruyla kaybetmeyen ana ve babanın kullanma hakkının bulunmadığını söylemek kanuna aykırılık olacaktır. Bu yüzden hâkim somut olayın özellikleri imkân verdikçe kullanma hakkını ana ve babanın nasıl kullanacaklarını belirleyecektir.

Kullanma hakkı ana, baba veya çocuğun ölmesi, gaipliğine karar verilmesi ve çocuğun erginliğini kazanması üzerine sona erer. Velayetin kusur neticesinde kaybedilmesi de hakkı sona erdirir. Ancak ergin olmasına rağmen velayet altına koyulan çocuğun malvarlığı üzerinde ana ve babanın kullanma hakkının var olduğunu kabul etmek hakkın ana ve babanın çocuğa bakması, koruyup, gözetmesi karşılığında aile dayanışması fikriyle tanınması mantığına uygun olacaktır.

Ana ve baba kullanma hakları sona erince çocuğun mallarını çocuğa, kayyıma veya vasiye teslim eder ve eğer çocuğun malları zarar görmüşse ana ve baba kusurlarıyla sebebiyet verdikleri zararları tazmin ederler. Ana ve babanın sahip oldukları kullanma hakkının kanunun izin verdiği ölçüde olması ve ana babanın kanuna aykırılıktan sorumluluğunun mevcut olması çocuğun ekonomik olarak istismar edilmesinde yeterli olmamakla beraber caydırıcı olacaktır.

Kaynakça

- Akıntürk Turgut/Ateş Karaman Derya, *Türk Medeni Hukuku Aile Hukuku*, C.2, Beta Yayınevi, 17. Bası, İstanbul 2015.
- Akyüz Emine, *Çocuğun Haklarının Ve Güvenliğinin Korunması*, Milli Eğitim Basımevi, Ankara 2000.
- Akyüz Emine, *Çocuk Hukuku*, Ankara 2012.
- Akyüz Emine, "Türk Medeni Kanununa Göre Çocuğun Malları Bakımından Korunması", *Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi Dergisi*, C.12, S.1-4, s.153-175, 1979. <http://dergiler.ankara.edu.tr/dergiler/40/502/6034.pdf>, (Erişim Tarihi 03.10.2016).
- Altunkaya Mehmet, "Çocuğun Mallarının Yönetimi ve Kullanma Hakkı", Prof. Dr. Fikret Eren' e Armağan, Ankara 2006. s.111-129.
- Baktır Çetiner Selma, *Velayet Hukuku*, Yetkin Yayınları, Ankara 2000.
- Baygın Cem, *Soybağı Hukuku*, On İki Levha Yayıncılık, 1. Baskı, İstanbul 2010.
- Baygın Cem/Doğan Murat, "Çocuk Mallarının Yönetimi, Kullanılması ve Sarfı", *Atatürk Üniversitesi Erzincan Hukuk Fakültesi Dergisi*, C.IX, S.1-2, 2005. s. 379-427. http://eski.erzincan.edu.tr/birim/HukukDergi/makale/2005_IX_15.pdf, (Erişim Tarihi 29.09.2016).
- Berki Şakir, *Velayetin Küçüğün Şahıs Ve Malları Bakımından Şumûlü*, Yargıçoğlu Matbaası, Ankara 1970.
- Birsen Kemaleddin, *Medeni Hukuk Dersleri*, Ahmed Said Matbaası, İstanbul 1959.
- Bozer Ali, "Ana Baba Yanında Yaşayan Küçüğün Kazancı MK md. 283/1(295/1)", *Adalet Dergisi*, S.12, F.3, s.1420- 1429, 1952.

- Bozkurt İkbâl, Velinin Velayetten Doğan Hak Görev ve Yetkileri, İstanbul Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Yüksek Lisans Tezi, İstanbul 2010.
- Çelikel Serdar, Çocuk Haklarına Dair Uluslararası Sözleşmeler Işığında Boşanmanın Çocuklara İlişkin Hukuki Sonuçları, Adalet Yayınevi, Ankara 2012.
- Çınar Ömer, “Ana Ve Babanın Çocuk Mallarını Kullanma Hakkı”, *İÜHFİM*, C. LXXI, S. 1, İstanbul 2013. s. 1355-1364. <http://www.journals.istanbul.edu.tr/iuhfm/article/view/1023021532/1023020311>, (Erişim Tarihi 01.10.2016).
- Dural Mustafa/Öğüz Tufan/Gümüş Mustafa Alper, Türk Özel Hukuku C.3 Aile Hukuku, İstanbul 2011.
- Egger August, Çeviren Tahir Çağa, Medeni Kanun Şerhi Aile Hukuku, Yeni Cezaevi Basımevi, Ankara 1949.
- Elçin Grassinger Gülçin, Türk Medeni Kanununda Yer Alan Velayet Hükümleri Kapsamında Küçüğün Kişi Varlığının Korunması İçin Alınacak Tedbirler, On İki Levha Yayınları, İstanbul 2009.
- Ertaş Şeref, “Yeni Medeni Kanunumuzda Velinin Çocuk Malları Üzerindeki Tasarruf Yetkisi”, Prof. Dr. Ünal Narmanlıoğlu’na Armağan, Dokuz Eylül Üniversitesi Hukuk Fakültesi, Cilt: 9, Özel Sayı, s. 391-398 2007. <http://hukuk.deu.edu.tr/dosyalar/dergiler/dergimiz9ozel/sertas.pdf>, (Erişim Tarihi 29.09.2016).
- Feyzioğlu F. Necmeddin, Aile Hukuku, Filiz Kitabevi, İstanbul 1986.
- Fırat Şimşek Ayşe, Çocuk Mallarının Yönetimi, Dokuz Eylül Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Yüksek Lisans Tezi, İzmir 2004.
- Gönensay A. Samim, Medeni Hukuk, C.2, Aile Hukuku, Arkadaş Basımevi, İstanbul 1940.
- Gürsel Nurettin, “Çocuk Malları ve Ana Babanın İstifade Hakkı”, *Adalet Dergisi*. S.7, s.972-994, 1949.
- Hatemi Hüseyin/Serozan Rona, Aile Hukuku, Filiz Kitabevi, İstanbul 1993.
- İnan Ali Naim, Çocuk Hukuku, Ankara Üniversitesi Eğitim Fakültesi Yayınları, İstanbul 1968.
- Karaca Hilal, Velayetin Kapsamı ve Hükümleri, Seçkin Yayınları, Ankara 2015.
- Kılıçoğlu Ahmet M. Aile Hukuku, Turhan Kitabevi, Ankara 2015.
- Köprülü Bülent/Kaneti Selim, Aile Hukuku, Filiz Kitabevi, 2. Bası, İstanbul 1989.
- Küçükca Necip Ali, Çocuk Hukuku, İstanbul Ahmet İhsan Matbaası, Ankara 1936.
- Oğuzman Kemal/Dural Mustafa, Aile Hukuku, Filiz Kitabevi, 2. Bası, İstanbul 1998.
- Özdemir Hayrunnisa/Ruhi Ahmet Cemal, Çocuk Hukuku, Adalet Yayınevi, Ankara 2012.
- Özdemir Hayrunnisa, “Çocuk Mallarının Yönetimi, Kullanılması, Harcanması Ve Korunması”, *Gazi Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi* C. XVII, S. 3, s. 81-105, 2013. http://webftp.gazi.edu.tr/hukuk/dergi/17_3_4.pdf, (Erişim Tarihi 29.09.2016).
- Öztan Bilge, Aile Hukuku, Turhan Kitabevi, 6.Bası, Ankara 2015.
- Saymen Ferit H./Elbir Halid, Türk Medeni Hukuku C.III Aile Hukuku, Hak Kitabevi, İstanbul 1957.
- Serozan Rona, Çocuk Hukuku, Vedat Kitapçılık, İstanbul 2005.

Tekinay S. Sulhi, Türk Aile Hukuku, Filiz Kitabevi, İstanbul 1990.

Tuor Pierre, Çeviren Cemil Artus, İsviçre Medeni Kanununun Federal Mahkeme İçtihatlarına Göre Sistemli İzahı, Ankara 1956.

Turanboy K. Nuri, "Anne ve Babanın Çocuk Mallarını Kullanma ve Sarf Etmek Hakkı", Prof. Dr. Fırat Öztan' a Armağan, C.2, Turhan Kitabevi, s. 2123-2139, Ankara 2010.

Usta Sevgi, Çocuk Hakları ve Velayet, On İki Levha Yayınları, İstanbul 2012.

Velidedeoğlu Hıfzı Veldet, Türk Medeni Hukuku C.II Aile Hukuku, Nurgök Matbaası, 5. Bası, İstanbul 1965.

Yetik Nurten, Nüfus- Velayet- Vesayet Nafaka, Bilgi Yayınevi, Ankara, 2007.

Zevkliler Aydın/Acabey Beşir/ Gökyayla Emre, Medeni Hukuk, Ankara 2000.

http://webcache.googleusercontent.com/search?q=cache:http://www.ticaretscili.net/4721-sayili-turk-medeni-kanunu-gerekcesi/&gws_rd=cr&ei=vseqWNOpAYaya7DsulAL, (Erişim Tarihi 20.02.2017)